

NANSEN Belgian Refugee Council

Ontmoeting met Marjan Claes

Het is in de nieuwe kantoren van de **NANSEN Belgian Refugee Council**, op de 27^e verdieping van de WTCI-toren bij het Brusselse Noordstation, dat Marjan Claes me uitnodigt voor een gesprek¹. In dat gebouw was tot voor kort ook de Dienst Vreemdelingenzaken gevestigd. Aan de ingang aarzel ik... Is het echt hier? 'Het is verbazend dat we in dit gebouw gevestigd zijn, maar we zitten hier goed. En wanneer de ambtenaren onze posters in de gangen zien, kunnen ze zich afvragen wie we zijn!' NANSEN is een nog jonge ngo, die in 2017 werd opgericht na de ontbinding van het BCHV². Verscheidene in het vreemdelingenrecht gespecialiseerde universiteitsprofessoren en advocaten wilden op die manier voldoen aan de noodzaak om dossiers van asielzoekers persoonlijk te steunen. Zo wil de ngo twee doelstellingen bereiken: internationale bescherming bieden aan wie die nodig heeft en de juridische bijstand op dat vlak versterken. De oprichters wilden een expertisecentrum creëren waar de praktijk het academisch onderzoek zou voeden en het onderzoek de praktijk zou versterken.

NANSEN is de operationele partner van de UNHCR³ in België

Terwijl de UNHCR controle uitoefent op asiel en gezinshereniging en ook politiek actief is, kan NANSEN door zijn contacten met die instantie verslag uitbrengen over de op het terrein vastgestelde praktijken inzake asiel en meer bepaald detentie.

Ons werk is meer dan ooit nodig

Werken in de huidige wetgevende context is een echte uitdaging voor Marjan Claes. 'Alles is veel strenger geworden, de grondrechten werden ingeperkt, de termijnen voor hoger beroep zijn ingekort en het non-refoulementbeginsel⁴ zelf komt in het gedrang.' Ze is overigens blij dat hoven en rechtbanken veel

vluchtelingen in vrijheid stellen en dat er meer in die rechtstak beslagen advocaten komen. Het is ook een persoonlijke uitdaging, aangezien de organisatie slechts over beperkte middelen beschikt. Er zijn maar drie werknemers. 'Hoewel elk bij NANSEN ingediend dossier wordt onderzocht, kan er niet altijd voor een individuele opvolging worden gezorgd.'

Marjan Claes, die begon in een gespecialiseerd Antwerps advocatenkantoor, wilde altijd al voor een ngo werken. 'Als advocate had ik veel dossiers en weinig tijd om ze te behandelen. Bij NANSEN kan ik een expertise opbouwen in een welbepaalde thematiek en tegelijk ter beschikking van de begunstigten staan. Ik kan in de diepte werken, meestal in overleg met advocaten of andere deskundigen inzake asiel en detentie.'

NANSEN is een kostbaar contactpunt voor bezoekers van gesloten centra, en omgekeerd

Enerzijds weten de bezoekers bij hun ontmoetingen met gedetineerde asielzoekers dat ze op NANSEN kunnen rekenen voor het volgen en steunen van een aanvraag tot internationale bescherming of gewoon om advies te krijgen. Met zijn mandaat kan NANSEN dan bij de Dienst Vreemdelingenzaken en bij het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen

In dit nummer

- 01 NANSEN
- 02 #MyVoteCounts
- 03 JRS Belgium schort zijn Up Together project op
- 03 Vertrek Timothée
- 04 Migratie - Op zoek naar antwoorden
- 04 Boek

JRS Belgium is zich bewust van uw recht op privacy en respecteert de algemene verordening gegevensbescherming. Ons privacybeleid vindt u terug op <https://www.jrsbelgium.org/Algemene-voorwaarden>. Indien u geen geschreven communicatie van JRS Belgium meer wenst te ontvangen, kunt u dat signaleren op info@jrsbelgium.org.

Maurice Liétartstraat, 31/9 - 1150 Brussel

1. Nieuw adres: Vooruitgangstraat 76, 1030 Brussel.

2. Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen.

3. Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties.

4. Het non-refoulementbeginsel is een kernprincipe uit het internationaal vluchtelingenrecht. Het bepaalt dat geen enkele staat een vluchteling op een of andere manier kan uitwijzen naar een land waar zijn leven of zijn vrijheid in gevaar kunnen zijn.

en de Staatlozen het volledige dossier van de betrokkene opvragen of relevante informatie inzake asiel en detentie bezorgen aan diens advocaat of contact opnemen met de UNHCR in een eerste asielland.

Anderzijds zijn de bezoekers, dankzij hun geregelde aanwezigheid in de gesloten centra, voor Marjan Claes een waakzaam oog en kunnen ze haar aandacht vestigen op praktijken van de Dienst Vreemdelingenzaken of op een bepaalde persoon die bijzonder kwetsbaar is. Een bezoeker kan ook de tijd nemen om de gedetineerde in te lichten over de maatregelen die ten aanzien van hem werden genomen, wat van het grootste belang is. En wanneer NANSEN uiteindelijk niets meer kan doen binnen zijn opdracht of wanneer een aanvraag buiten het wettelijk kader valt waarin de ngo optreedt, kan Marjan Claes altijd op de bezoeker rekenen om voor psychosociale begeleiding van de gedetineerde te zorgen of om gewoonweg een luisterend oor te bieden, wat de betrokkene ook geruststelt. Onze beide opdrachten vullen elkaar aan ten dienste van de meest kwetsbaren.

Marie Bouvier, geaccrediteerd bezoeker

www.nansen-refugee.be

WIE IS NANSEN?

Fridtjof NANSEN (1861-1930) was een Noorse poolreiziger en wetenschapper. Tijdens de laatste tien jaar van zijn leven was hij Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen. Onder de initiatieven die hij nam, was ook het 'NANSEN-paspoort' voor staatlozen, een door meer dan vijftig landen erkend certificaat. In 1922 kreeg hij de Nobelprijs voor de vrede voor zijn werk ten dienste van de ontheemden ten gevolge van de Eerste Wereldoorlog en de daarmee verbonden conflicten.

NIEUWS

In november en december 2018 heeft NANSEN, in samenwerking met de UNHCR, een proefproject opgezet om collectieve informatiesessies te houden in het gesloten centrum 127bis en in dat van Brugge. Die centra dienen momenteel voor het behandelen van migranten die werden opgepakt bij hun poging om naar het Verenigd Koninkrijk over te steken. De sessies hadden tot doel de bewoners van die centra in te lichten over hun rechten in het kader van de 'Dublinprocedure' en over hun recht op juridische bijstand. Om de mensen zo goed mogelijk te kunnen informeren, werden fiches opgesteld in het Amhaars (Ethiopië), Tigrinya (Eritrea), Engels, Frans en Arabisch.

#MyVoteCounts

JRS-campagne rond de Europese verkiezingen in mei 2019

In de aanloop naar de Europese verkiezingen zal er tussen de verschillende politieke partijen weer fel worden gediscussieerd over de vluchtelingen die naar Europa komen. Dit jaar start het Europees Parlement zelf een initiatief om het grote publiek naar de stembus te krijgen. Aangezien steeds minder mensen hun stem uitbrengen, wil de campagne de Europese kiezers eraan herinneren hoe belangrijk hun deelname aan de stemming is. Om een debat met kennis van zaken mogelijk te maken, werden de spelers uit het middenveld uitgenodigd om aan die campagne mee te werken door inhoud te geven aan een internetplatform. Op dat computerplatform moet informatie vanop het terrein komen over actuele onderwerpen, alsook aanbevelingen over de mensenrechtennormen die door de Europese wetgeving worden opgelegd.

JRS Europe wil van die gelegenheid gebruik maken en zal de deelname van de JRS-kantoren aan die bewustmakings en informatiecampagne coördineren. Het is voor JRS een mooie gelegenheid om de vaststellingen van onze teams op het terrein bekend te maken aan het Europese publiek en om aanbevelingen te doen voor maatregelen voor een Europees asielbeleid dat aan de democratische waarden beantwoordt.

Bij zijn inzet voor het respecteren van de rechten van de vluchtelingen zal JRS zich toespitsen op volgende krachtlijnen: veilige en wettelijke toegangswegen tot Europa, het afschaffen van detentie als maatregel in het migratiebeleid, het promoten van alternatieven voor detentie van migranten en de maatschappelijke integratie van de vluchtelingen.

Het recht om een asielaanvraag in te dienen is een grondrecht dat door alle Europese landen werd erkend. Maar om dat recht te kunnen uitoefenen, moeten de meeste kandidaat-vluchtelingen zich aan criminele netwerken toevertrouwen om naar Europa te komen. Kandidaat-vluchtelingen lijden enorm op die onregelmatige wegen in Afrika, op de Balkan en op de plaatsen waar ze wachten om de oversteek te maken naar het Europese vasteland of naar Groot-Brittannië. Een toename van humanitaire visa en van internationale programma's voor het opnemen van

vluchtelingen kan levens redden, de tussenkomst van mensensmokkelaars overbodig maken en zorgen voor minder mishandelingen tijdens de reis.

Voor JRS moet detentie als maatregel in het migratiebeleid worden vervangen door het ontwikkelen van leefbare alternatieven. Maar in België stellen we vast dat er te weinig wordt geïnvesteerd in (open) terugkeerbouwingen en meer in (gesloten) gezinseenheden, en dat in 2019 zelfs nieuwe gesloten centra zullen worden opgericht. Via getuigenissen en vaststellingen op het terrein zal de kiezer concrete informatie krijgen over het opsluiten van migranten en over de nefaste gevolgen van hun detentie.

JRS wil concrete maatregelen promoten voor de sociale integratie van de vluchtelingen. De gastvrijheidsgemeenschappen die door JRS in verscheidene Europese landen werden opgestart en de evaluatie ervan in het kader van het *I Get You*-project, bezorgen ons een expertise die onder de aandacht moet worden gebracht.

De campagneactiviteiten zullen in april en mei lopen op de sociale media, op de campagnesite en tijdens nationale evenementen.

www.thisimelmvoting.eu

*Elisabeth Razesberger
geaccrediteerd bezoeker*

JRS Belgium schort zijn Up Together-project op

In het najaar van 2015 trad JRS Belgium buiten zijn muren en buiten zijn detentieproject, om zich te wagen aan een aanverwant gastvrijheidsproject voor afgewezen migranten die uit een gesloten centrum kwamen. Dat proefproject werd uitgebouwd onder de naam Up Together en gedurende drie jaar gedeeltelijk gefinancierd via JRS Europe in het kader van de 'Communities of hospitality'.

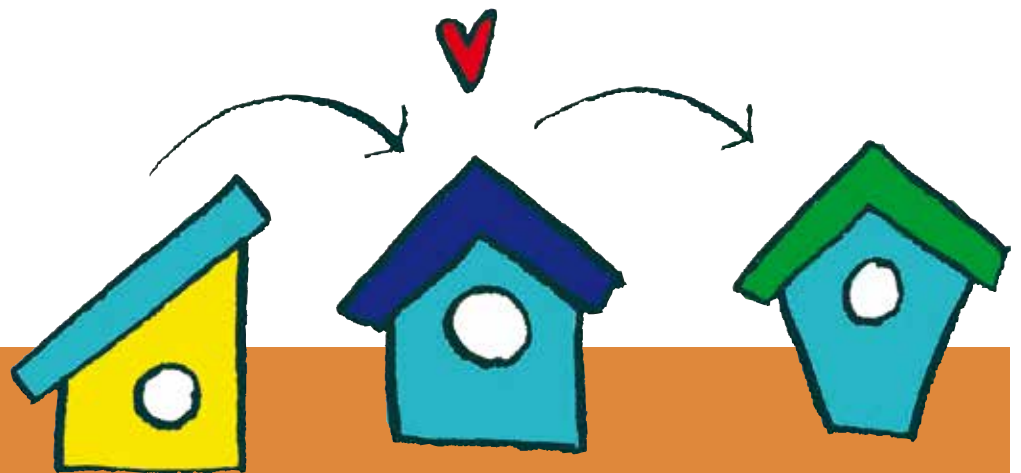
Aan de zijde van een voltijdse coördinator leverden veel vrijwilligers, gezinnen en religieuze gemeenschappen hun bijdrage aan dit weinig banale avontuur. Een dertigtal migranten kreeg onderkomen en begeleiding tijdens een opvangperiode van gemiddeld twaalf maanden.

Wegens langdurige ziekte van de coördinator hebben we besloten voorlopig geen nieuwe opvang meer te doen en onze plaatselijke gastvrijheidsnetwerken dus niet meer uit te breiden, maar ons toe te leggen op de goede afloop van de bestaande opvang en tegelijk een externe evaluatie van het project te laten uitvoeren.

Die externe audit bevestigde de bijzondere relevantie van Up Together en benadrukte het gunstige effect ervan, zowel voor de opgenomen migranten als voor de vrijwilligers. De audit kwam echter ook tot het besluit dat een sterkere professionele omkadering van onze vrijwilligers nodig is en, meer algemeen, een sterkere organisatiestructuur voor JRS Belgium. In die omstandigheden besloot de Raad van Bestuur Up Together op te schorten, zolang er geen nieuwe middelen worden gewaarborgd voor een optimale omkadering van het project en van de medewerkers die er als vrijwilliger of bezoldigde aan bijdragen.

Momenteel kunnen de Raad van Bestuur en ikzelf enkel nog maar eens onze meest oprechte dank betuigen aan iedereen die, in moeilijke omstandigheden, heeft meegewerkt aan de verwezenlijking van dit atypische en veeleisende project. We zullen zo vlug mogelijk opnieuw contact met hen opnemen.

Baudouin Van Overstraeten
directeur JRS Belgium

Vertrek van Timothée

Wat moet ik onthouden van de vier maanden dat ik bij JRS Belgium was? Eerst en vooral de vele ontmoetingen, die soms moeilijk maar altijd mooi waren. Door het begeleiden van het Up Together-netwerk kon ik sterke banden aanknopen met sommige gasten en vrijwilligers. Die begeleiding bestond er voor mij in een gemeenschappelijke achtergrond te delen en samen met

verscheidene mensen te zoeken naar een positieve weg. Die ervaring heeft me nieuwe hoop gegeven: hoewel de toestand in veel opzichten verhardt, mocht ik toch getuige zijn van mooie persoonlijke initiatieven en ik geloof dat enkel die onze samenleving vooruit kunnen helpen.

Timothée Pigé, novice SJ

Migratie

Op zoek naar antwoorden

Een jaar geleden begon Dennis Van Vossel de gesloten centra voor vreemdelingen te bezoeken, eerst voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen, daarna voor JRS. Hij vertelt hier wat hij daar geleerd heeft.

Voor ik startte met mijn bezoeken aan de gesloten centra, wist ik weinig over migratie. Ik ben opgegroeid op het platteland en mijn vrienden hadden allemaal 'Belgische' namen. Ik had alleen een beetje boekenwijsheid: wat ik las in krantenartikelen, in tijdschriften en grotere naslagwerken.

Maar geen ervaringen. Vrienden of familie, kennissen of leerkrachten, niemand in mijn omgeving kon mij over zijn ontmoetingen met migranten vertellen. Velen weten wel wat migratie is. Ze vertellen me dat het goed is voor de economie. Of dat het allemaal criminelen en terroristen zijn. Dat ze

komen om te profiteren van 'het systeem'. Of dat we hun komst moeten accepteren omdat ze hulp nodig hebben. Het zei me allemaal weinig. Ik voelde me onwetend: overal praatte men over migratie en ik wist niet wat het betekende.

Die onwetendheid knaagde aan mij. In mijn studententijd ontmoette ik wel hier en daar een migrant van de tweede, derde of vierde generatie, maar eigenlijk deed dat mij ook weinig. Het waren gewoon Belgen, soms met andere kleren aan, maar Belgen. Ik wist nog altijd niet waarover die politieke debatten gingen. Migratie. Mensen die hier eerst

niet waren en nu wel. Mag dat? Maggie De Block zei ja maar nee, Theo Francken zei nee maar ja, en nog anderen vertellen dat we migranten nodig hebben om de vergrijzing tegen te gaan.

Ik wou ze weleens in werkelijkheid ontmoeten, die migranten. Ik werd bezoeker in een gesloten centrum. Want blijkbaar zitten veel van die 'asielzoekers', 'vreemdelingen' of zelfs 'illegalen' opgesloten. Ik wist dat niet, maar blijkbaar sluit de overheid migranten op als ze geen papieren hebben, om ze naar hun land van herkomst te sturen. Ik herinner mij nog altijd de eerste mens met wie ik daar sprak. Labels: man, homo, zwart, rond de veertig, nummer B18. Daarna volgden talloze anderen. Ik denk terug aan Dorian... Een student zoals ik toen. Meer bezig met de zere rug van de man naast hem dan met zijn eigen uitzichtloze situatie. Hij is altijd vriendelijk maar vertelt weinig over zichzelf. Op een dag vertelt de directie dat hij werd overgeplaatst omdat hij een zelfmoordpoging ondernomen had. Het was hem te veel geworden.

Van geen enkele ontmoeting heb ik spijt. Die mensen hebben zoveel meegemaakt. Vrienden die sterven op zee, vrouwenbesnijdenis, bommen die naast hun oren ontploffen, een dodelijke tocht door de woestijn... Het kruipt soms onder mijn huid, al die verhalen. Men vraagt mij nu soms, nu ik blijkbaar 'specialist' geworden ben: Wat zou jij doen? Wat voor een migratiebeleid hebben wij nodig? Open grenzen? Gesloten grenzen? Hekken, uitkeringen, werk, handboeien?

Ik heb geen grote antwoorden. Geen magische oplossingen of absolute waarheden. Maar één ding kan ik wél zeggen: een ontmoeting, *face to face*, iemand oprecht in de ogen kijken en vragen naar zijn perspectief, daar leer je meer uit dan uit een miljoen tweets.

Dennis Van Vossel
geaccrediteerd bezoeker

Boek

Michel Lorand:

The Invisible People

On Migration and Detention Politics

Cinematek, 2018, 128 blz.

Hoewel het werk een Engelse titel draagt, is de inhoud tweetalig Nederlands en Frans. Beeldend kunstenaar M. Lorand werd getroffen door het getuigenis van een jonge vrouw uit Guinee die in het centrum Caricole was opgesloten, en maakte over haar een video die bij dit boek is gevoegd. Vertegenwoordigers van ngo's uit België (Ciré, JRS Belgium, Liga voor Mensenrechten en Myria) en Frankrijk (Migreurop) antwoorden daarin op de vragen van de uitgever, eerst over het opsluiten van

vreemdelingen en de gevolgen daarvan voor die *onzichtbare mensen*, dan over de ervaringen van mensen zonder papieren en over de rechten die hun worden ontzegd, en ten slotte over het migratiebeleid, dat in de toekomst meer openlijk moet worden gevoerd in België en Europa.

Xavier Dijon SJ
medewerker JRS Belgium

DOE EEN GIFT

IBAN : BE40 5230 8069 3163
BIC : TRIOBEBB

Voor elke gift boven 40 € zal u een fiscaal attest opgestuurd worden.

Jesuit Refugee Service Belgium vzw

Maurice Liétartstraat 31/9
1150 Brussel

Tel. +32 2 738 08 18
info@jrsbelgium.org

www.jrsbelgium.org